

# „Cât mă poate ridica de la pământ poezia?”

Liniile de rezistență ale poeziei Svetlanei Cârstean se mențin de la debut (*Floarea de menghină*) până la apariția celui mai recent volum, *Gravitația\**. Consecvența în poezie – imaginar și tematică – demonstrează ajungerea la o vârstă a maturității scriiturii din care este eliminat experimentul nereușit sau tatonarea unor zone ambigue și lipsite de consistență. Scriitura fermă și limbajul actual, dar simplu și curat, ce lasă deoparte artificiile și înfloriturile stilistice, sunt o altă dovadă a maturității poetice, a siguranței în propriul mecanism poetic care, odată brevetat, poate fi aplicat cu mici variații și poate păstra formule ale începutului – cele din debut – fără a crea senzația de dizarmonie sau repetiție inutilă.

Poezia Svetlanei se încadrează într-un registru al confesiunii, venind ca o afirmare a sinelui dar, pe de altă parte, și ca o continuă interogație – „Întrebarea mea: eu cum voi reuși să spintec aerul,/ fără osteneală, de dimineața până seara, neavând nici/ un sprijin în dreapta, în stânga, în față și în spate?”, prezentă în *Floarea de menghină* este continuată în *Gravitație* – „cât mă poate ridica de la pământ poezia/ te-ntreb/ până la tine/ mă poate ridica?/ când voi fi și eu/ ca peștele-n apă/ în aer?”. Străbaterea semnului aerului semnifică pătrunderea prin intermediul unui limbaj foarte precis în zona tuturor dorințelor și a neastâmpărului poetic – a te simți ca peștele în apă semnifică un efort care te consumă, un efort de găsire a locului cel mai potrivit în care te poți manifesta după bunul plac. Poezia oferă acest spațiu – limbajul, și acesta, la rândul său, facilitează înțelegerea lumii și racordarea la realitate, înzestrând cu veridicitate și autenticitate însăși poezia.

La polul opus ascensiunii avem căderea și lungirea trupului la nivelul cimentului: „Și-acum să privim îndelung corpul mort al iubirii,/ întins direct pe ciment,/ din când în când îmi amintesc că/ n-am măturat aici de mai bine de-o lună,/ s-atingem în treacă/ pielea asta incoloră/ pe care s-au dat toate războaiele,/ încă mai e caldută” sau „eu te-am auzit/ pe tine/ respirând/ ca și cum/ gata acum s-a sfârșit/ lăsându-te/ să cazi/ te-am auzit/ atingând/ de probă/ pământul/ cu spatele.”. Această atracție gravitațională spre ciment subliniază conștiința existenței – a faptului de a fi în viață, de a putea reacționa, atingerea făcându-se doar de *probă* și cu spatele, pentru a măsura căldura pământului.

Gesturile acestea efectuate pe rând, cel al înălțării și cel al coborârii, mențin echilibrul interior al textelor, nu se creează hiatusuri la nivelul discursului și nici al limbajului,

dimpotrivă, sunt construite punți de legătură între moarte și viață, între prezent și trecut, între dimensiunea metafizică și cea concretă, între viața cotidiană și visare.

Omniprezența durerii sau puterea sa regeneratoare nu este blamată, ci asumată. Cruzimea și curajul sunt alte două atribute ale poeziei Svetlanei Cârstean. Durerea este, dacă nu parte integrantă a însăși poetei, atunci măcar „cea mai potrivită prietenă/ pentru o fată ca mine.”

Revenirile succesive au în centru copilăria, momentele petrecute alături de părinți și asemănarea durerilor și zbaterilor personale cu cele ale prietenei sale, Athena Farrokhzad. Toate acestea indică o coborâre tot mai adâncă în sine, în interiorul său, în căutarea reveriilor copilăriei și totodată a vindecării durerii dispariției mamei. Ni se explică: „Gravitație/ e/ atunci când avionul ne depune/ iar/ una în fața celeilalte/ eu știu pe de rost tisa, pinul, molidul și bradul,/ tu condițiile de producție,/ pe mine tatăl meu mă învăța vara tabla înmulțirii,/ pe tine, tatăl tău, socialismul,/ fiecare pe scăunelul ei,/ sub același soare.” și „Gravitație/ e/ atunci când el moare/ tu spui iar/ tatăl meu m-a învățat/ tisa, molidul, bradul și pinul/ Athena spune/ dă-mi rufele tale/ ca să le spal/ te pregătești din nou/ de plecare/ Athena împătorește hainele/ unge feliile cu unt/ își întinde pastilele de durere//și iei avionul/ iar avionul.”

*Gravitație* este imaginea poetică a unei sensibilități feminine aparte – discretă, dar sigură pe sine, viscerală, dar lucidă – amintind de poezia Angelei Marinescu sau cea a Marianeii Marin –, ușor nostalgică și, cu toate acestea, foarte aproape de realitate, avînd o candoare și o inocență a scrisului pe care o simțim dincolo de paginile cărții, care ne lasă să descoperim sinceritatea unei „femei singure în camera de joacă” și faptul că aceasta poate fi de ajuns ca să atingi nivelul minim de empatie – chiar și pentru cineva neinițiat în poezie.

Unul dintre cele mai bune volume de poezie feminină apărute în ultimii ani, *Gravitația* confirmă lunga așteptare de după *Floarea de menghină*, devenind pentru cititor o datorie de onoare și o dovadă de curaj să rămână alături de poetă pe acest drum pe care singura certitudine rămâne faptul că „cine nu e primit în casă/ nu aparține nimănui./ cine nu e strigat pe numele lui/ a fost uitat./ cine nu e mângâiat nu există.”

\*Svetlana Cârstean, *Gravitație*, editura Trei, București, 2015